

Slutreplik

Sverker Oredsson

Andreas Åkerlund har kommit med ett genmäle till mitt genmäle infört i *Scandia* 2017:1. Låt mig än en gång slå fast att jag framhållit att Sture Bolin år 1942 var en av Lunds universitets mest pålitliga demokrater. Vidare vill jag understryka att jag aldrig påstått att Sture Bolin någonsin varit nazist eller pronazist.

Däremot gav han under 1920- och 1930-talen uttryck för antisemitiska och antidemokratiska tankar. I en debatt i Lund 1923 försvarade han den franska ockupationen av Ruhrområdet med orden att i Tyskland regerade inte ”germanerna” utan ”semiterna”. Detta finner jag vara antisemitism. Sveriges Nationella Ungdomsförbunds tidning *Det nya Sverige* presenterade 1928 utförligt Nationella Studentklubben i Lund och prisade särskilt Sture Bolin. Föreningen presenterade sig själv med orden ”Lundakonservatismen är anti-demokratisk men den är i djupaste mening folklig”.

Under åren 1933–1936 finns många exempel på hur Sture Bolin försvarade Sveriges Nationella Ungdomsförbund efter det att förbundet brutit med det svenska högerpartiet. I den bok där Andreas Åkerlund medverkat, *De intellektuellas förräderi? Intellektuellt utbyte mellan Sverige och Tredje riket* (2016), har även Ola Larsmo en artikel, ”Det svarta nätet”. Han skriver där att en orsak till brytningen mellan högerns riksorganisation och Sveriges Nationella Ungdomsförbund var SNU:s ”klara dragning till fascism och nazism”.¹ Jag har samma uppfattning, liksom statsvetarna Stefan Olsson och Leif Lewin och historikern Torbjörn Nilsson.

Så definitionsfrågan. Som ovan framhållits har jag aldrig påstått att Sture Bolin var pronazist, men Andreas Åkerlund uppehåller sig vid frågan. Jag menar att den var nazist som var medlem i ett nazistiskt parti. Fortfarande finner jag det naturligt att påstå, att om man efter det att kriget brutit ut önskade, inte bara *trodde*, att Nazityskland skulle vinna kriget, då var man pronazist.

Andreas Åkerlund gör en stor affär av att enligt hans uppfattning ändrade Sture Bolin aldrig uppfattning om Hitlers utrikespolitik. Låt mig då citera vad Bolins lärjunge Gunnar T. Westin, sedermera professor i historia i Stockholm, har skrivit:

Österrike-Ungern var enligt SB [Sture Bolin] en ekonomiskt och historiskt naturligare statsbildning än de nationalstater som den upplöstes i, bl.a. därför att det inte gått att dra upp några gränser med etnisk

tillhörighet som grundprincip. Från den utgångspunkten kunde han uppfatta Hitlers utrikespolitiska krav som rimliga och riktiga, så länge de bara avsåg att återge Tyskland de områden med tysk befolkning som det berövats genom Versaillesfreden. För SB blev den tyska ockupationen av Böhmen-Mähren den 15 mars 1939 ett sanningens ögonblick. Huvudaktören själv raserade då i ett slag grunden för den tilltro SB hyst till honom. Därmed föll också det mesta av den politiska ideologi som SB levte med sedan 1920-talet. En hjälte hade han dock kvar från dessa dramatiska händelser: Neville Chamberlain.²

Noter

- 1 Ola Larsmo, "Det svarta nätet. Om unghögern, Sveriges nationella förbund och Sverigedemokraterna", i *De intellektuellas förräderi? Intellektuellt utbyte mellan Sverige och Tredje riket*, Maria Björkman, Patrik Lundell & Sven Widmalm (red.), Lund 2016, s. 315.
- 2 Gunnar T. Westin, "En historiestuderande i 30-talets Lund", i *Under Lundagårds kronor*, femte samlingen, del 1, Lund 1991, s. 184.